

Gabriela BLÁHOVÁ, *Letovice 1613*, České Budějovice 2019, Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, bakalářská práce, 56 s.

Posudek oponenta bakalářské práce

Přestože má výzkum náboženských dějin v české historiografii dlouhou tradici, konfesijním poměrům na konkrétních panstvích nekatolických šlechticů v předbělohorských českých zemích se doposud věnovala jen hrstka historiků (I. Burian, J. Hrdlička, F. Hrubý, J. Just, J. Kadeřábek, P. Zemek). Je proto chvályhodné, že si Gabriela Bláhová zvolila za téma své bakalářské práce právě tuto problematiku. Za hlavní cíl svého pojednání si autorka vytkla analýzu právních kroků, které měly vést k ukotvení luterské reformace v moravských Letovicích v letech 1613-1614. Svou práci vystavěla především na výzkumu pamětní knihy výše zmiňovaného města, jež je uložena ve Státním okresním archivu Blansko. Ta obsahuje opis listiny, kterou na počátku prosince 1613 vydali tamní městské obci majitelé panství Jindřich Václav z Thurnu a Regina Juliana Thurnová z Hardeku. Jejím prostřednictvím převedli patronátní právo ke zdejšímu kostelu na město. Nedílnou součástí pramene také tvoří inventář farního kostela, soupis důchodů náležejících k letovické fari a některé další prameny.

V prvních třech kompilativně pojatých oddílech autorka postupně nastínila dějiny města Letovice do počátku 17. století, složitou náboženskou situaci na Moravě a šíření luterské reformace v Markrabství moravském a historii šlechtického rodu Thurnů, majitelů letovického panství. Za jádro práce lze považovat čtvrtou kapitolu, v níž se autorka pokusila o obsahovou analýzu výše zmiňované patronátní listiny, literátského řádu, inventáře letovického farního kostela, soupisu důchodů pro faráře a vrchnostenské instrukce, kterou pro Letovice vydal roku 1561 jejich tehdejší majitel Volf Dětrich z Hardeku. V autorčině podání však jde o pouhé deskriptivně pojaté převyprávění pramenů, aniž by si kladla nějaké otázky a pokoušela se samotné vyhotovení výše uvedených pramenů či informace získané jejich obsahovou analýzou jakýmkoliv způsobem interpretovat (např. jako výraz konfesionality městské obce v Letovicích, která ziskem patronátního práva dávala viditelně najevo vlastní náboženskou jednotu a věrnost luterské reformaci).

Nedílnou součástí práce také tvoří přepis listiny Jindřicha Václava z Thurnu a Reginy Juliany Thurnové z Hardeku, adresované městské obci v Letovicích počátkem prosince 1613 (Příloha č. 1), a inventáře kostelních klenotů z roku 1615 (Příloha č. 2). Zde si však nejsem jistý, co autorka přepisem vlastně zamýšlela, neboť jsem o tom v práci nenašel ani zmínku? Dle mého názoru jde o pokus edičně zpřístupnit klíčové historické dokumenty vztahující se

k tématu kvalifikačního pojednání. Pokud ano, je třeba v bakalářské práci uvést ediční zásady, podle nichž autorka zmiňované písemnosti edičně zpřístupnila, zda použila metodu transkripce, nebo transliterace, blíže identifikovat osoby a místa obsažená v obou pramenech a věnovat zevrubnější pozornost dalším náležitostem, které má obsahovat kritická edice raně novověkých historických pramenů.

Další připomínka se týká autorkou používané literatury, jež je z mého pohledu nedostatečná. Pokud se G. Bláhová věnuje náboženské situaci v Letovicích na počátku 17. století, měla by znát alespoň základní teoretickou literaturu, která se váže k tomuto tématu (výběrově J. Hrdlička, N. Rejchrtová, A. Schindling). Navíc každá z kompilačně pojatých kapitol je v zásadě vystavěna na práci se dvěma až třemi publikacemi či analytickými studii v ústředních českých časopisech (Český/Československý časopis historický, Časopis Matice moravské). Například výklad o luterství na Moravě v předbělohorském období je založen výhradně na informacích ze tří prací F. Hrubého, D. Janiše a J. Justa, žádných dalších! Jestliže se Gabriela Bláhová zabývá regionálně ukotveným tématem, bylo by nanejvýš vhodné vypracovat zevrubnou bibliografickou rešerši regionálních časopisů Blanenska a přilehlých oblastí. Stejně tak by nebylo od věci pracovat s literaturou týkající se jiných podobně konfesijně orientovaných míst v Království českém a Markrabství moravském v 16. a na počátku 17. století. Obdobné konstatování se týká také dílčích témat, kterých se autorka v rámci své bakalářské práce dotýká. Kupříkladu k raně novověkým literátským bratrstvům, u nichž zmiňuje pouze práce Z. Wintera a K. Konráda, existuje bohatá literatura, zejména četné případové studie; stačí pracovat s údaji v databázi Bibliografie dějin Českých zemí (<https://biblio.hiu.cas.cz>). A takto by se dalo pokračovat dále.

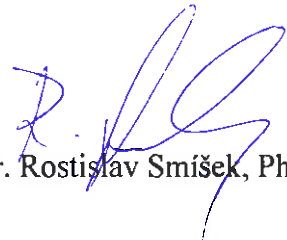
Jiná drobná připomínka se týká klíčových pojmů hojně užívaných autorkou předloženého pojednání. Ačkoliv pracuje s termíny „konfese“, „konfesionalizace“, „konfesionalita“, nikde nevymezuje, co pod těmito pojmy myslí. Na některých místech práce je možné zaznamenat drobné faktografické omyly. Slavný představitel pražské židovské komunity přelomu 16. a 17. století se nejmenoval Marek Merdochaj Meyzl, ale Marek Mordechaj Meyzl (Maisel) (s. 28). Hrabata z Hardeku se původně nenazývali páni z Prueschinku, ale páni z Prueschenku (s. 14).

Určité výhrady směřují rovněž k jazykové a stylistické stránce pojednání. To se vyznačuje nejednotnou volbou slovesného času a osoby výkladu (vyskytují se zde dvě osoby výkladu - první a třetí osoba singuláru), častým nefunkčním opakováním slov, několika gramatickými a syntaktickými chybami. Dalším prohřeškem je rozkolísané psaní jmen

jednotlivých osob (Jindřich Václav z Thurnu × Jindřich Václav Thurn, Alena Mezeříčská z Lomnice × Alena Mezeříčská) a míst (Lipník nad Bečvou × Lipník).

Uvedené připomínky slouží především jako možné podněty pro autorku. Analytická rozprava Gabriely Bláhové přináší některé vědecké poznatky, které obohacují dosavadní bádání o náboženských poměrech na panstvích nekatolicky smýšlející šlechty z českých zemí v 16. a na počátku 17. století. Proto diplomovou práci Gabriely Bláhové doporučuji k obhajobě. S ohledem na výše uvedené připomínky a výtky ji navrhuji klasifikovat ještě stupněm **velmi dobře**.

České Budějovice 10. 8. 2019

PhDr. Rostislav Smíšek, Ph.D.